

Колосівська Олеся, магістр
Радинський Сергій, к.е.н, доцент
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,
м.Тернопіль, Україна

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ПОКАЗНИКІВ МАЙНОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Kolosivska Olesya, Master
Radynskyy Sergiy, PhD (Economics), Associate Professor

METHODOLOGICAL APPROACHES TO EVALUATION INDICATORS OF ENTERPRISE PROPERTY

З розвитком в Україні ринкових відносин все більше значення набуває аналіз фінансового стану підприємства. Оскільки на сьогоднішній час функціонування підприємств відбувається у важких умовах економічної кризи, відповідно це призводить до падіння виробництва й інфляції. Такі зміни негативно впливають на організацію фінансових відносин підприємств різноманітних галузей, знижують можливості збільшення фінансових ресурсів, і як наслідок, зменшують фінансування для вирішення економічних і соціальних питань. В таких умовах дуже важливим для підприємств виступає проведення оцінки фінансового стану підприємств з метою виявлення резервів збільшення фінансових ресурсів. Одним із найважливіших етапів аналізу фінансового стану підприємства є аналіз майнового стану підприємства, що дає змогу визначити абсолютні і відносні зміни статей балансу за визначений період, відслідкувати тенденції їхньої зміни та визначити структуру фінансових ресурсів підприємства [1, с.122].

Аналіз майнового стану підприємства – це широка сфера наукових досліджень як з боку вітчизняних вчених і економістів, так і закордонних. Серед них можна виділити: Л.О. Омелянович, О. В. Чайковська, Г. Є. Долматова, О. В. Іванова, А. Ф. Кононенко, О. В. Мізіна, К. В. Панібратченко, О.С. Ключник, О.В. Кондратюк та ін. Однак, в існуючих наукових працях в більшій мірі представлені загальнонаукові методики аналізу без конкретизації по підприємствах різних галузей і масштабів діяльності. Це ще раз підтверджує необхідність уточнення методики аналізу майнового стану підприємства в залежності від його галузевої придатності, видів діяльності.

Майнове становище підприємства характеризується сумою господарських засобів, що знаходяться в його розпорядженні. Сума господарських коштів являє собою узагальнену вартісну оцінку активів, що відображені в балансі підприємства. Зростання даного показника свідчить про нарощування майнового потенціалу [3, с.225]. Інформаційними джерелами для аналізу майна підприємства є звіт про фінансовий стан підприємства (ф.1), примітки до

фінансової звітності (ф.5), а також звіт про наявність та рух основних засобів, амортизацію (знос) (ф.11-ОФ). Аналіз майна підприємства здійснюється на основі агрегованого балансу підприємства та структури і динаміки оборотних активів.

Аналіз майнового стану починається із дослідження капіталу котрим володіє підприємство та визначення змін які відбулися за аналізований період. Тенденції зміни майна підприємства слід пов'язувати з основними джерелами його формування. Для цього розглядаються показники пасиву балансу: підсумок, власний і позиковий капітал. Також слід перевірити правильність вкладення коштів в активи підприємства. За інших рівних умов, ознаками позитивного майнового стану досліджуваного підприємства є: збільшення підсумку балансу в кінці звітного періоду в порівнянні з початковим; перевищення темпів приросту оборотних активів над необоротними; перевищення величини і темпів росту власного капіталу над позиковим; зразкова рівність темпів приросту кредиторської та дебіторської заборгованості [2, с.68].

Основними підходами до аналізу майна підприємства є вертикальний і горизонтальний аналіз фінансової звітності; факторний аналіз, ступені взаємного впливу на діяльність підприємства причинно-наслідкових зв'язків, технічні прийоми аналізу майна.

Вертикальний аналіз показує структуру майна підприємства та його джерел. Як правило, показники структури розраховуються у відсотках до валюти балансу. Відносні показники згладжують негативний вплив інфляційних процесів, які істотно утруднюють зіставлення абсолютних показників у динаміці. Горизонтальний аналіз звітності полягає в побудові однієї чи кількох аналітичних таблиць, в яких абсолютні показники доповнюються відносними темпами зростання (зниження). Слід зауважити, що в умовах інфляції цінність результатів горизонтального аналізу знижується.

Структура вартості майна не визначає фінансового стану підприємства. Аналіз структури майна підприємства, її динаміки не дає відповіді на питання скільки вигідно для інвестора вкладення коштів у дане підприємство, лише оцінює стан активів і наявність коштів для погашення зобов'язань. Кожне підприємство, враховуючи характер основних господарських операцій та особливості діяльності, вирішує питання про доцільність поділу активів на оборотні та необоротні. Однак, згідно з НП(С)БО 1 «Звіт про фінансовий стан» до структури майна (активів) підприємства належать три обов'язкові складові: необоротні активи; оборотні активи; витрати майбутніх періодів [1, с.125].

Основними показниками, за допомогою яких здійснюють оцінку майнового стану підприємства є: коефіцієнт реальної вартості основних засобів; коефіцієнт зносу основних засобів; коефіцієнт придатності основних засобів; частка оборотних виробничих фондів в обігових коштах; частка основних засобів в активах; коефіцієнт мобільності активів;

фондомісткість; фондовіддача. На основі аналізу цих показників, ми можемо визначити поточний майновий стан діяльності підприємства.

Апробуючи методики оцінювання майнового стану підприємства нами здійснено дослідження наявного майна на підприємстві ПАТ «ТерА». Аналізуючи баланс досліджуваного підприємства слід відмітити, що він не є абсолютно ліквідним, оскільки підприємству не вистачає коштів для погашення найбільш термінових зобов'язань. Також було встановлено, що співвідношення необоротних й оборотних активів протягом останніх п'яти років практично не змінилося: переважають оборотні активи, а найбільшу питому вагу в їхній структурі займають запаси. У складі оборотних активів спостерігається зменшення суми й питомої ваги товарно-матеріальних запасів і зменшення обсягу дебіторської заборгованості, а також скорочення грошових активів. Дана ситуація на підприємстві викликана рядом причин, зокрема, погіршенням кон'юнктури ринку, недостатнім рівнем конкурентоздатності продукції, неефективною маркетинговою політикою, недосконалими управлінськими рішеннями, що й обумовило відмічуване зниження обсягу продажів.

Таким чином, дослідивши методичні підходи до оцінки майна підприємства, слід відмітити, що майно підприємства є одним із найважливіших об'єктів економічного аналізу. Оцінка майнового стану підприємства за концептуальним підґрунтям та інструментальним наповненням є складовою системи фінансового аналізу. Ринкова відокремленість підприємств спрямовує управління ними на збереження їх майна, а управління майном є визначальним і стратегічно важливим чинником підтримання фінансового стану підприємства на належному рівні.

Список використаних джерел:

1. Ключник О.С. Вдосконалення комплексної оцінки фінансового стану підприємства / О.С. Ключник, О.В. Кондратюк // Науковий вісник Рівненського інституту ВНЗ «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна». – 2010. – № 1. – С. 120-127.
2. Мізіна О. В. Удосконалення підходів до оцінки ефективності використання майна підприємства / О. В. Мізіна, К. В. Панібратченко // Економіка і організація управління. – 2010. – № 2 (8). – С. 66–72.
3. Омелянович Л.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: підручник / Л.О. Омелянович, О. В. Чайковська, Г. Є. Долматова, О. В. Іванова, А. Ф. Кононенко. – 3-тє вид., переробл. і доповн. – К.: Знання, 2011. – 231 с.